

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Illvstrissimi Viri Petri De Marca Archiepiscopi Parisiensis Dissertationvm De Concordia Sacerdotii Et Imperii, Sev De Libertatibvs Ecclesiæ Gallicanæ, Libri Octo

Marca, Pierre de

Parisiis, 1669

I. Sub tertiæ dynastiæ Regibus, antiquorum canonum desiderium vigeat;
ut patet ex Concilio apud Ansam, in quo definitum est illud privilegium non
esse ratum quod canonicis non solùm non concordaret ...

urn:nbn:de:hbz:466:1-15591

toritatis abusu instituuntur. Ceterum Principis auctoritatem ad exigendam à Clero & plebe canonum observantiam æquè commendat, eo solo discrimine inter utrumque agendi modum, quòd prior sollicitiorem curam & magis assiduam requirat, & vulnus impediatur; hic negligentius se gerat, reclamantem aliquem expectet, atque post vulnus remedium parat.

IX. His temporibus etiam Presbyteros regum auxilium adversus Episcopos implorasse patet ex Capitulari Caroli Calvi Tolosæ dato anno DCCCXLIV. quo vexationibus illis, quibus Presbyteri Septimaniæ ab Episcopis suis premebantur, egregiè prospicit; modum qui in visitandis paræciis ab eis tenendus sit, & sumptuum quantitatem præscribit. Imò verò prohibet Episcopis ne Presbyterorum rusticanas paræcias lucri inhonesti causa dividant; sed si populi necessitas id exegerit, consilio canonico eam divisionem peragant. Ceterum capituli octavi verba expendenda sunt, quæ regis potestatis vigorem in rebus ecclesiasticis ostendunt: *Vt Episcopi sub occasione, quasi auctoritatem habeant canonum, his constitutis excellentiæ nostræ nequaquam resultent, aut negligant; sed canones potius ut intelligendi sunt intelligere & in cunctis observare procurent. Quia si aliter fecerint, omnimodis & qualiter canones fidelium decimis agendum statuunt, & qualiter intelligi & observari cum mansuetudinis nostræ decreto debeant, synodali dyjudicatione & nostrâ auctoritate regia docebuntur.* Videtur nescio quam decimarum interversionem Episcopis comminari, si à canonibus & regis decretis desistant. Qui locus, ut existimo, in eam rem est singularis, ut cum Magistris nostris loquar.

CAPVT VIII.

Synopsis.

I. Sub tertia dynastia Regibus, antiquorum canonum desiderium urgebat, ut patet ex Concilio apud Ansam, in quo definitum est illud privilegium non esse ratum quod canonicis non solum non concordaret sed etiam contraret sententiis. Patet etiam de Glabro; qui recitat offensionem Gallicanorum Episcoporum, quòd invito Turonensi Episcopo, ad preces Fulconis Comitis Basilica consecrata fuisset à Legato, jussu Romani Pontificis, contra canones.

II. Glaber de Ioanne Antipapa non est intelligendus, sed de Ioanne XVIII.

III. Explicatur verba illa Glabri, Papam & Fulconem schisma creavisse. Schisma, est secessio à communione Ecclesie, ob quæstiones de disciplina, Hæresis, ob quæstiones de fide, à Basilio, Schisma desinit in hæresim; non solum quòd schismati sæpe hæresis adiungitur; sed etiam quòd ipsum schisma, si inveteratum sit, in hæresim vertitur.

IV. Id docetur à canone v. r. Concilij CP. Qui explicatur, & conciliatur cum canone Basiliensi, rejecta conciliatione Balsamonis. Basilius agit de schismate nondum desperato. Canon v. r. de perinacis & ab Ecclesia condemnato. Emendatus canon v. r. à Nicolao Novatianis & Quartadecimani damnati ut heretici, & plures alij, ob quæstiones disciplina, quia Ecclesiam contemnebant, cuius auctoritas in Scripturis commendatur.

V. Qui sint canonici Episcopi in dicto canone sexto. Corrigendus locus, & rescribendum variorum. Emendatus etiam obiter locus Concilij Chalcedonensis. *Canonici sunt Episcopi ejusdem communionis, Latini Communicatores. Confirmatur hæc emendatio è versione canonis quæ exiit in epistola Nicolai I.*

VI. Ex ijs quæ dicta sunt illustratur locus Glabri qui schisma vocat dissidium Pape & Episcoporum in causa canonica. Schisma ea significatione usurpatum à Benedicto IX. à Synodo Anglicana, Hincmaro, & Ivone.

VII. Quomodo se gerent Gallicani Episcopi in retinendis canonibus adversus nova rescripta. Id ostenditur ex privilegio concesso à Paschali II. Henrico Imperatori. Concilium Viennense damnat privilegium; & minatur secessionem, ni Paschalis illud revocet. Galli modestius se gerunt. Perseverandum in obedientia Papa docent, & parendum ijs quæ pertinent ad Cathedram, cetera non admittenda.

VIII. Ivo negat de Pontifice iudicium suscipiendum, nisi à fide aberraret. Si quid tamen ab eo decernatur incommodum Ecclesie Gallicane, synodos cuiusque provincia id correduat, salva reverentia Ecclesie Romana.

I. **P**OST annum millesimum, sub tertia Regum nostrorum dynastia, non deferbuit apud Gallos servandorum canonum desiderium, quo decessores flagrant: nec cessavit usus ille antiquus ab avis usurpatus, quo aut Ecclesia synodica deliberatione sibi prospiciebat, cum rebus per obreptionem decretis Romæ assentiri non possent; aut regio patrocinio se committebat, ut executionem impediret.

Synodici decreti ejusce generis illustre exemplum peti potest ex Concilio apud urbem Ansam, in diocesi Lugdunensi sitam, ab Episcopis trium provinciarum, Lugdunensis scilicet, Viennensis, & Tarantasiensis, habito anno M. XXV. cujus verba referam ex Tabulario Ecclesie Matifconensis, unde etiam illa hausit Iacobus Severinus, eaque edidit in Chronologia Archiepiscoporum Lugdunensium Num. LXVII. Ex quibus discet lector quam constanter se gerent illius ætatis Episcopi ad retinenda jura sua canonibus Conciliorum generalium munita adversus gratiosas monasteriorum exemptiones rescriptis Romanorum Pontificum concessas. Anno M. XXV. dominice incarnationis convenerunt apud Ansam in Ecclesia sancti Romani, causâ Concilij, Archiepiscopi, cum pluribus Episcopis, scilicet Burchardus Lugdunensis Archiepiscopus, alius Burchardus Archiepiscopus

E e ij

Viennensis, Amiro Archiepiscopus Tarentasensis, Helminus Episcopus Eduensis, Gauslenus Episcopus Matiscensis, Gaufridus Episcopus Cabilonensis, Hugo Comes Episcopus Antissiodorensis, Guigo Episcopus Valentinsis, Umbertus Episcopus Gratianopolitanus, Aribaldus Episcopus Verciensis, Anselmus Episcopus Augustensis, & Vradus Episcopus Maurianensis. Dum igitur multa de ecclesiasticis causis & de communi populi utilitate ibidem tractarent, surgens supradictus Gauslenus Episcopus in medio proclamavit se conqueri de Burchardo predicto Viennensi Archiepiscopo, qui sine licentia & assensu suo, contra canonum statuta, ordinationes de monachis fecerat in episcopatu suo, scilicet in Cluniacensi canobio. Ad que idem Archiepiscopus respondens, Domnum Odilonem Abbatem, qui presens aderat, illarum ordinationum adduxit auctorem in defensorem. Itaque Domnus Odilone cum suis monachis surgens, ostendit privilegium quod habebant à Rom. Ecclesia, quod eis talem libertatem tribuebat, ut nulli, in cuius territorio degebant, nec alicui aliquatenus subjacerent Episcopo; sed quemcumque vellem, adirent, vel de qualibet regione adducerent Episcopum, qui faceret ordinationes vel consecrationes in eorum monasterio. Regentes ergo sancti Chalcedonensis & plurimorum authenticorum Conciliorum sententias, quibus precipitur qualiter per unamquamque regionem Abbates & monachi proprio debeant Episcopo subijci, & ne Episcopus in paracia alterius audeat ordinationes vel consecrationes absque licentia ipsius Episcopi facere, decreverunt Chartam non esse ratam, que canonicis non solum non concordaret sed etiam contraret sententijs. Adjudicaverunt quoque Domnum Abbatem non posse existere Archiepiscopo legitimum auctorem canonice defensionis. Vnde predictus Archiepiscopus ratione convictus, petens veniam à Gausleno Episcopo, loco satisfactionis firmavit, & per quales ipse voluit fidejussores, ut unoquoque anno, quando ambo viverent, tempore Quadragesime sufficientiam olei de olivis ad conficiendum chrisma ipsi persolveret sine negligentia.

Vide Baluzi Notas ad Conc. Narbon. habitum an. 1090.

Laudatur sæpe locus Rodulphi Glabri monachi Cluniacensis, qui anno millesimo quinquagesimo florebat, ut doceatur ea tempestate persuasum Gallis Episcopis fuisse nihil à Romano Pontifice in Galliis contra canones tentari debere. Refert auctor ille Fulconem Andegavorum Comitem reducem ab Hierosolymitana peregrinatione, ut se voto exsolveret, monasterium condidisse in pago Turonico, in prospectu Castri Lucassensis, quod, juxta consilium uxoris suæ, non alicujus Martyris, sed Cherubin & Seraphin memoria devovit. Rogatus Hugo Turonensis Archiepiscopus ut basilicam dedicaret, constanter renuit, donec Ecclesia

suæ prædia quædam malè invasa Fulco restitisset. Quod durum visum Comiti: qui Romam cum se contulisset, muneribusque suis Ioannem Pontificem honestasset, rediit cum Petro Cardinali, qui ex delegata sibi facultate Basilicam dedicavit. Hæc sunt verba Glabri: *Quod utique audientes Galliarum quique Presules, presumptionem sacrilegam cognoverunt ex cæca cupiditate processisse, dum videlicet unus rapiens, alter raptum suscipiens, recens in Romana Ecclesia schisma creavissent. Vniuersi etiam pariter detestantes; quoniam nimium indecens videbatur ut is qui apostolicam regebat sedem, apostolicum primitus ac canonicum transgrediebatur tenorem; cum in supermultiplici sit antiquitus auctoritate roboratum ut non quispiam Episcoporum in alterius diocesi istud præsumat exercere, nisi Presule, cujus fuerit, compellente seu permittente. Mox: Licet namque Pontifex Romane Ecclesie ob dignitatem apostolica sedis ceteris in orbe constitutis reverentior habeatur, non tamen ei licet transgredi in aliquo canonici maderaminis tenorem. Sicut enim uniusquisque orthodoxæ Ecclesie Pontifex ac sponsus propria sedis uniformiter speciem gerit Salvatoris, ita generaliter nulli convenit quippiam in alterius procaciter patrare Episcopi diocesi. Eandem rem paucioribus verbis & modestioribus explicuerat Hincmarus in epistola ad Nicolaum primum: Non aliud nisi quod regule sacre præcipiunt, & mihi petendum, & vobis concedendum est.*

II. Sed locus Glabri illustrandus est ex veteribus tabulis quarum mihi copiam fecit vir nobilitate & eruditione insignis, & in perferutandis antiquis monumentis exercitissimus, Michaël de Maroles Abbas Villæ-Lupæ. Si tabulæ illæ incidissent in manus illustrissimi Annalium conditoris, constitisset illi æquè ac nobis narrationem istam ad eum Ioannem referri non debere qui per factionem Crescentij schismate excitato adversus Gregorium V. Romanam sedem invasit anno DCCCXCVI. & statim ab Otone Imperatore oppressus, meritis sacrilegij poenas luit. Hic agit de Ioanne XVIII. quem Sergius IV. excepit anno M I X. qui ambo Pontifices hujus monasterij exemptionem constituerunt. Ac primò quidem Ioannes oblatum à Fulcone monasterium *Belliloci*, sanctæ Trinitati & Cherubin atque Seraphin memoria devotum, sub tuitione Romanæ Ecclesie suscepit, interdixitque omnibus Episcopis ne quam ibi jurisdictionem exercerent. Privilegij illius insoliti rescriptum Hugonem Archiepiscopum Turonensem commovit. Necdum enim plena immunitas monasterijs indulta fuerat absque Episcoporum consensu, quemadmodum

Robolus Glab. lib. 2. c. 4.

Hincmarus lib. 1. c. 11.

III. Cod. Vat. 22. 100.

Cherubini & Seraphini lib. 1. c. 11.